

ROMÂNIA
Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București

Telefon/Fax: +40-23-052.06.22 Internet: <http://www.avpoporului.ro> E-mail: avpsuceava@avp.ro

Domnului Director General Ionel ARMEANU-ȘTEFĂNICĂ,
Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Vaslui

AVOCATUL POPORULUI
REGISTRATURA GENERALĂ
IEȘIRE Nr. 22378 / 12 DEC. 2019

RECOMANDAREA

Nr. 153 din 12 decembrie 2019

În conformitate cu dispozițiile art. 16 alin. (1) și art. 15 alin. (2) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, Avocatul Poporului a aprobat sesizarea din oficiu și a dispus verificarea cazurilor de dispariție a unor copii din centrele de tip rezidențial aparținând Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) Vaslui, despre care a relatat mass-media la sfârșitul lunii octombrie 2019.

În acest sens, potrivit datelor stabilite în Împuternicirea nr.19407/04.11.2019, echipa instituției Avocatul Poporului, alcătuită dintr-un expert din cadrul Biroului teritorial Suceava – Domeniul Avocatul Copilului, însoțit de doi consilieri (din cadrul Biroului teritorial Iași, respectiv Domeniul Armată, Justiție, Poliție, Penitenciare), a efectuat o anchetă la Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Vaslui și la Inspectoratul de Poliție Județean (IPJ) Vaslui, în data de 6 noiembrie 2019.

Aprobată de Avocatul Poporului în urma sesizării din oficiu nr. 1422/19308/01.11.2019, privind posibila încălcare a normelor constituționale care reglementează *protecția copiilor și a tinerilor și dreptul la viață și la integritate fizică și psihică*, prevăzute de art. 49 și art. 22 din Legea fundamentală, **ancheta a avut drept scop verificarea aspectelor semnalate în știrea intitulată: „11 copii au dispărut din centrele lui . Minorii sunt bătuți, abuzați și transformați în sclavi”**, publicată de *știri.ro* în data de 27 octombrie 2019.

Obiectivele stabilite pentru ancheta efectuată la Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Vaslui au vizat următoarele aspecte:

1. verificarea documentelor din dosarele minorilor dispăruți;

2. verificarea procedurilor existente în cadrul centrelor privind: eliberarea biletelor de învoire, notificarea evenimentelor deosebite, siguranța și securitatea beneficiarilor, precum și obținerea unor copii ale acestora;

3. verificarea împrejurărilor care au favorizat plecarea minorilor din centre fără permisiune;

4. analiza gradului de ocupare a schemei de personal cu atribuții în supravegherea și monitorizarea copiilor din centre;

5. identificarea eventualelor disfuncționalități ale sistemului de protecție referitoare la supravegherea și monitorizarea copiilor cu vulnerabilități – potențiale victime.

Pentru buna desfășurare a anchetei s-a solicitat Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Vaslui să asigure prezența la sediul acestei instituții, în data de 6 noiembrie 2019, a persoanelor care conduc centrele rezidențiale din care au dispărut minorii, pentru a furniza informațiile, datele și documentele referitoare la aceste situații.

În cadrul anchetei au fost solicitate dosarele copiilor ce figurează dispăruți, fiind verificate documentele referitoare la: rapoartele de reevaluare a situației minorilor, evaluările și fișele de consiliere psihologică, adresele către Poliție privind părăsirea centrului fără permisiune, situația medicală și școlară a minorilor.

Din analiza documentelor puse la dispoziție și în urma dezbaterilor ce au avut loc cu reprezentanții DGASPC Vaslui, s-au reținut următoarele:

➤ **Cazurile de dispariție de copii din centrele aparținând DGASPC Vaslui nu reprezintă o noutate și nici nu pot fi catalogate ca veritabile cazuri de dispariție (opinie împărtășită și de reprezentanții IPJ Vaslui); astfel de cazuri există în toate direcțiile județene de protecție a copilului, disparițiile fiind de fapt plecări voluntare din centre, fără aprobare, de regulă a aceluiași copii, repetate de-a lungul timpului;**

➤ **Procedurile privind eliberarea biletelor de învoire, notificarea evenimentelor deosebite, siguranța și securitatea beneficiarilor sunt în proces de revizuire în acord cu ordinul nr. 25/2019 din 3 ianuarie 2019 privind aprobarea standardelor minime de calitate pentru serviciile sociale de tip rezidențial destinate copiilor din sistemul de protecție specială și cu Regulamentul de organizare și funcționare al DGASPC (reorganizarea instituției a fost aprobată prin Hotărârea Consiliului Județean nr. 130/18.07.2019);**

➤ **Opinia specialiștilor din cadrul acestei instituții este că standardele minime de calitate instituite prin ordinul nr. 25/2019 din 3 ianuarie 2019 pentru serviciile sociale de tip rezidențial sunt formalizate excesiv;**

➤ **nu există suficienți specialiști psihologi, iar accesul copiilor la ședințele de psihoterapie în cadrul unor cabinete specializate este destul de dificilă;**

➤ **există dese situații în care în aceste centre sunt cazați copii care au săvârșit diferite fapte penale, dar care nu răspund penal, invocându-se necesitatea identificării unor soluții legislative pentru separarea copiilor cu probleme comportamentale – eventual crearea la nivel regional**

a unor servicii pentru copiii cu probleme comportamentale (agresivi, care săvârșesc diferite fapte penale – ex. furturi, prostituție, etc.), care să dispună de un anumit tip de specialiști;

➤ In ceea ce privește schema de personal cu atribuții în supravegherea și monitorizarea copiilor din cadrul serviciilor de tip rezidențial din subordinea DGASPC Vaslui, gradul de ocupare este de 85%;

➤ Nu există camere de supraveghere care să ofere imagini din exteriorul clădirilor în care funcționează centrele.

Din datele oferite de Inspectoratul Județean de Poliție Vaslui, rezultă că din totalul celor 130 de cazuri de dispariție minori de pe raza teritorială a județului Vaslui, înregistrate în cursul anului 2019, 47 de cazuri au fost de minori dispăruți din instituții ale DGASPC Vaslui.

La momentul anchetei, din totalul de 130 de cazuri erau soluționate 111 cazuri, rămânând în lucru 19 cazuri, din care 10 cazuri minori dispăruți, plecați din instituții ale DGASPC Vaslui.

Practic, părăsirea voluntară a centrelor de ocrotire este un prim pas în soluția imaginată de copii pentru a găsi un răspuns la problemele cu care se confruntă. Motivele care susțin decizia de părăsire a centrului sunt de fapt forme de soluții, alese după capacitatea de înțelegere a fiecărui copil, care să le ofere o detașare temporară de tensiunile cotidiene, și se traduc în destinații sau comportamente diverse în perioada lipsei din centre. **Cauzele părăsirii fără permisiune a centrelor rezidențiale**, de către minori, pot fi:

- tensiunea situațiilor diverse la care copilul este supus în centrele de ocrotire, cât și din cauza unor **caracteristici specifice de personalitate ale unor copii**, fapt ce determină reacția de fugă a acestora;

- **tulburările de comportament ale unor copii, provenite din factori diverși**: genetici, handicapuri fizice și mentale, mesaje contradictorii în educația copiilor, lipsa modelelor de convingeri și comportament care influențează conduita copiilor, divorțul părinților sau decesul unuia dintre părinți, abandonarea copiilor în centre de ocrotire etc;

- **carențe instructiv-educative ale minorilor, absența unei instruirii adecvate în concordanță cu vârsta cronologică**;

- **lipsa unui program bine stabilit**, care să le confere posibilitatea desfășurării unor activități planificate de stimulare intelectuală/creativă, terapie ocupațională, activități menite să le dezvolte deprinderile de viață independentă sau activități sportive;

- **modele de comportament disfuncționale receptate în familie**: lipsa interesului pentru studii, lipsa de organizare a vieții, rezolvarea conflictuală a diferendelor, antecedente penale ale membrilor familiei, consum frecvent de alcool al unora dintre membrii familiei. Absența unor modele parentale pozitive și a unui climat echilibrat în familia de origine își pun amprenta asupra dezvoltării personalității copilului. **În absența unor modele pozitive** în rândul tinerilor și chiar a promovării în mass-media sau în mediul on-line a unor comportamente ce întăresc sistemul

dobândit (agresivitate sub toate formele, consum de alcool/substanțe interzise, sexualitate fără control și relații întâmplătoare, stimă de sine scăzută, comportamente ce sfidează bunul simț, legalitatea și morala), **copiii nu găsesc echilibrul și sensul propriei valorizări, nu își doresc să aibă realizări în plan profesional ori personal și nu acced spre atingerea unor obiective, planificându-și viitorul;**

- **capacitate scăzută de conștientizare a riscurilor în cazul expunerii la situații potențial periculoase**, având în vedere informațiile referitoare la fetele care au părăsit centrele pentru a merge la domiciliul prietenilor ori a celor care consimt fără opreliști la relații întâmplătoare cu diverse persoane, mai mult sau mai puțin cunoscute.

Ancheta ce a vizat verificarea obiectivelor stabilite pentru Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Vaslui, în legătură cu cazurile de dispariție a unor copii din centre rezidențiale aflate în coordonarea acestei instituții a evidențiat următoarele concluzii:

1. **Fiecare caz de dispariție, rămas nesoluționat până la data efectuării anchetei, are aceeași caracteristică principală: reprezintă o plecare voluntară dintr-un centru rezidențial aparținând DGASPC Vaslui, fără aprobare, multiplicată în timp, a unui anumit beneficiar;**

2. Deși reorganizarea instituției a fost aprobată prin Hotărârea Consiliului Județean nr. 130/18.07.2019, în acord cu noile reglementări referitoare la acordarea standardelor de calitate, până la momentul efectuării anchetei **nu au fost adoptate noile Proceduri privind eliberarea biletelor de învoire, notificarea evenimentelor deosebite, siguranța și securitatea beneficiarilor, în acord cu ordinul nr. 25/2019 din 3 ianuarie 2019 privind aprobarea standardelor minime de calitate pentru serviciile sociale de tip rezidențial destinate copiilor din sistemul de protecție specială și cu Regulamentul de organizare și funcționare al DGASPC Vaslui;**

3. **Schema de personal cu atribuții în supravegherea și monitorizarea copiilor din cadrul serviciilor de tip rezidențial din subordinea DGASPC Vaslui, nu este acoperită integral, gradul de ocupare fiind de 85%;**

4. **Nu s-a respectat în toate cazurile obligația de notificare cu celeritate a organelor de poliție în momentul constatării dispariției unui copil dintr-un centru;**

5. **Necesitatea valorizării corespunzătoare a înclinațiilor și aptitudinilor minorilor, prin implicarea acestora în activități specifice și stabilirea unui program zilnic de activități, desfășurarea periodică a ședințelor de consiliere vocațională a minorilor care au împlinit vârsta de 14 ani și identificarea posibilităților de angajare, în condițiile stabilite de lege, a minorilor care doresc să lucreze, începând cu vârsta de 15 ani;**

6. **Există dese situații în care în aceste centre sunt cazați copii care au săvârșit diferite fapte penale, dar care nu răspund penal, invocându-se necesitatea identificării unor soluții legislative pentru separarea copiilor cu probleme comportamentale – eventual crearea la nivel regional a unor servicii pentru copiii cu probleme comportamentale (agresivi, care**

săvârșesc diferite fapte penale – ex. furturi, prostituție, etc.), care să dispună de un anumit tip de specialiști.

Pentru respectarea dreptului la protecție și asistență în realizarea și exercitarea deplină a drepturilor copiilor, prevăzut de art. 5 din Legea nr. 272/2004, statul trebuie să acționeze prin activitatea specifică realizată de instituțiile sale și de autoritățile publice cu atribuții în acest domeniu.

Legea 272/2004 stabilește printre măsurile de protecție specială a copilului pe cele prevăzute de art. 59 lit. a) și c) (plasamentul, respectiv supravegherea specializată), măsura supravegherii specializate dispunându-se față de copilul care a săvârșit o faptă penală și care nu răspunde penal (art. 71). De altfel, Capitolul V din Legea 272/2004 – *Protecția copilului care a săvârșit o faptă penală și nu răspunde penal* (art. 84 - 89) cuprinde dispoziții privind plasamentul copilului care a săvârșit o astfel de faptă **într-un centru rezidențial specializat**.

Cadrul legal privind înființarea serviciilor specializate destinate copilului care a săvârșit o faptă penală și nu răspunde penal a fost creat prin Hotărârea Guvernului nr. 1439/2004, ale căror dispoziții stabilesc prin art. 1, următoarele: *„Serviciile specializate destinate protecției copilului care a săvârșit o faptă penală și nu răspunde penal sunt asigurate de către Direcția generală de asistență socială și protecția copilului, precum și de către organisme private acreditate”*. Pentru atingerea obiectivelor stabilite la art. 4 alin. (1) **aceste servicii pot organiza ședințe periodice de consiliere psihocomportamentală sau psihoterapie individuală ori derularea de programe de consiliere individuală și de grup cu beneficiarii**.

Potrivit art. 5 din Hotărârea Guvernului nr. 1439/2004: *„Serviciile sociale se tip rezidențial specializate, destinate copilului care a săvârșit o faptă penală și nu răspunde penal, se organizează ca centre de orientare, supraveghere și sprijinire a reintegrării sociale a copilului.”*

Din analiza normelor cuprinse în **Hotărârea Guvernului nr. 867/2015** pentru aprobarea Nomenclatorului serviciilor sociale, precum și a regulamentelor-cadru de organizare și funcționare a serviciilor sociale, consultând **Anexa 1** constatăm că este prevăzut **codul de serviciu social nr. 8790CR-C-IV pentru Centrele de orientare, supraveghere și sprijinire a reintegrării sociale a copilului care a săvârșit fapte penale și nu răspunde penal**, care oferă servicii sociale cu cazare, precum și consiliere psihosocială și suport emoțional, **standardele minime de calitate pentru aceste centre fiind prevăzute în anexa nr. 4 din Ordinul 25/2019** din 3 ianuarie 2019 privind aprobarea standardelor minime de calitate pentru serviciile sociale de tip rezidențial destinate copiilor din sistemul de protecție specială.

Regulamentul-cadru de organizare și funcționare al Direcției generale de asistență socială și protecția copilului, prevăzut în **Anexa 1 din Hotărârea Guvernului nr. 797/2017** pentru aprobarea regulamentelor cadru de organizare și funcționare ale serviciilor publice de asistență socială și structurii orientative de personal, stabilește în sarcina acestei instituții, prin

dispozițiile art. 2, **funcția de strategie**, constând în **asigurarea elaborării strategiei și planului anual de dezvoltare a serviciilor sociale**, pe care le supune aprobării consiliului județean.

Printre atribuțiile Direcției generale în domeniul organizării, administrării și acordării serviciilor sociale, le regăsim pe cele prevăzute de art. 3 alin. (3): „*lit. b) elaborează planurile anuale de acțiune privind serviciile sociale administrate și finanțate din bugetul județean/al sectorului municipiului București și le propune spre aprobare consiliului județean/local al sectorului municipiului București, care cuprind date detaliate privind numărul și categoriile de beneficiari, serviciile sociale existente, serviciile sociale propuse pentru a fi înființate, programul de contractare a serviciilor din fonduri publice, bugetul estimat și sursele de finanțare;...lit. i) propune înființarea serviciilor sociale de interes județean sau local;...lit. p) furnizează și administrează serviciile sociale adresate copilului, familiei, persoanelor cu dizabilități, persoanelor vârstnice, precum și tuturor categoriilor de beneficiari prevăzute de lege, fiind responsabilă de calitatea serviciilor prestate...*” Potrivit art. 5 alin. (1), planul anual de acțiune prevăzut la art. 2 alin.(3) lit. b) se elaborează înainte de fundamentarea proiectului de buget pentru anul următor, în conformitate cu strategia de dezvoltare a serviciilor sociale județene și trebuie să cuprindă, printre altele, serviciile sociale propuse pentru a fi înființate.

Serviciile sociale descrise în anexele Hotărârii Consiliului Județean Vaslui nr. 130/18.07.2019 privind reorganizarea Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Vaslui nu conțin vreun Centru de orientare, supraveghere și sprijinire a reintegrării sociale a copilului, serviciu social rezidențial destinat minorilor care săvârșesc fapte penale dar care nu răspund penal, și nici nu a existat acest serviciu anterior reorganizării DGASPC Vaslui, deși acest tip de serviciu a fost reglementat distinct încă din anul 2004, prin Hotărârea Guvernului nr. 1439/2004 privind serviciile specializate destinate copilului.

Or, în condițiile în care există frecvent astfel de cazuri în care minorii sunt angrenați în săvârșirea unor fapte penale (inclusiv din rândul copiilor dispăruți din centrele aparținând DGASPC Vaslui), intervenția statului prin autoritățile cu atribuții în protecția copiilor, în scopul aplicării măsurilor de prevenire a infracționalității juvenile, pentru îndreptarea copiilor care săvârșesc astfel de fapte, este esențială și obligatorie, fapt pentru care apreciem că **înființarea în cadrul DGASPC Vaslui a unui Centru de orientare, supraveghere și sprijinire a reintegrării sociale a copilului, serviciu social rezidențial destinat minorilor care săvârșesc fapte penale dar care nu răspund penal ar trebui să fie o prioritate.**

În acest context, având în vedere constatările la nivelul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Vaslui, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituția României și ale art. 15 alin. (2), art. 16, art. 24 alin. (1) și (2) și art. 26 alin. (2) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată;

Pentru realizarea scopului constituțional și legal privind apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului în raporturile cu autoritățile publice, Avocatul Poporului emite prezenta:

RECOMANDARE

1. Directorul general al Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Vaslui va dispune măsuri pentru:

a) respectarea de către personalul centrelor rezidențiale din subordine a obligației de a anunța cu celeritate organele de poliție în momentul constatării dispariției unui copil (respectarea Standardelor S1 – *Gestionarea incidentelor deosebite* și S2 – *Notificarea cu privire la evenimentele deosebite*, din *MODULUL IX – GESTIONAREA ȘI NOTIFICAREA INCIDENTELOR DEOSEBITE*, prevăzute de *Ordinul 25/2019* din 3 ianuarie 2019 privind aprobarea standardelor minime de calitate pentru serviciile sociale de tip rezidențial destinate copiilor din sistemul de protecție specială);

b) acoperirea integrală a schemei de personal, prin angajarea personalului având ca atribuții paza și monitorizarea copiilor din centrele rezidențiale din subordine;

c) instalarea unor camere de supraveghere care să stocheze imaginile din exteriorul clădirilor, care să faciliteze depistarea momentului plecării voluntare a copiilor din incinta centrelor, fapt ce ar putea contribui la identificarea mai rapidă a acestora de către organele de poliție, prin elementele ce pot fi furnizate de imaginile înregistrate (spre exemplu, prezența anumitor persoane în zona centrului, ori a unor autoturisme cu care ar putea fi preluați copiii atunci când părăsesc centrul);

d) valorizarea corespunzătoare a înclinațiilor și aptitudinilor minorilor, implicarea acestora în activități specifice și stabilirea unui program zilnic de activități, desfășurarea periodică a ședințelor de consiliere vocațională a minorilor cu vârste cuprinse între 14-17 ani și identificarea posibilităților de angajare, în condițiile stabilite de lege, a minorilor care doresc să lucreze, începând cu vârsta de 15 ani (respectarea Standardelor S3 – *Recreerea și socializarea* și S5 – *Participare și implicare în viața personală și a comunității*, din *MODULUL III – VIAȚA COTIDIANĂ - NEVOI CURENTE*, precum și a standardelor S2 – *Pregătire pentru viața independentă* și S3 – *Integrare/Reintegrare socială*, din *MODULUL V – ACTIVITĂȚI SPECIFICE/SERVICII*, prevăzute de *Ordinul 25/2019* din 3 ianuarie 2019 privind aprobarea standardelor minime de calitate pentru serviciile sociale de tip rezidențial destinate copiilor din sistemul de protecție specială);

e) formarea continuă a personalului pentru implicarea adecvată în coordonarea minorilor în activități educative și de recreere, adaptate nevoilor, dezvoltării și vârstei acestora.

2. Directorul General al Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Vaslui, în exercitarea atribuțiilor prevăzute de Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și de Hotărârea Guvernului nr. 797/2017 pentru aprobarea Regulamentelor cadru de organizare și funcționare ale serviciilor publice de asistență socială și a structurii orientative de personal, va efectua demersurile necesare înființării unui Centru de orientare, supraveghere și sprijinire a reintegrării sociale a copilului, serviciu social rezidențial pentru minorii care săvârșesc fapte penale dar care nu răspund penal și includerea serviciului social propus a fi înființat, în planul anual de acțiune privind serviciile sociale administrate și finanțate din bugetul județean.

3. Directorul General al Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Vaslui va informa instituția Avocatul Poporului - Biroul teritorial Suceava, în termen de 30 de zile, cu privire la însușirea Recomandării, conform art. 26 alin. (2) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată.

Avocatul Poporului,

Renate WEBER

București, 12 decembrie 2019